

stemmelse om, at der fortsat kan indgås aftaler af den af Dansk Arbejdsgiverforening nævnte karakter.

§ 23 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, aktieselskabslovens § 143 samt anpartsselskabslovens § 113 indeholder særlige lempelsesregler. Disse regler foreslås ikke ændret.

Til § 24

Bestemmelsen indeholder en almindelig lempelsesregel med hensyn til erstatningsansvar. Reglen gælder for alle former for erstatningsansvar både for personskade, tab af forsørger, tingsskade og almindelig formueskade både ved ansvar efter culpareglen og efter strengere ansvarsregler, og uanset om ansvaret hviler på kontraktsforhold mellem skadevolder og skadelidte. Bestemmelsen gælder også, selv om ansvaret følger af særlige regler i den øvrige lovgivning.

Ved personskade gælder den såvel for erstatning ved økonomisk skade som for godtgørelse ved ikke-økonomisk skade. Når bestemmelsen kan kaldes en »almindelig« lempelsesregel, er det fordi den har dette universelle anvendelsesområde. Samtidig er der grund til at understrege, at bestemmelsen er »speciel« i den forstand, at den kun forudsættes anvendt rent undtagelsesvis som en art »sikkerhedsventil« for tilfælde, hvor de erstatningsretlige regler ville føre til urimelige resultater.

Stk. 1 indeholder to led. Første led er en regel om, at ansvaret kan lempes, hvis betaling af fuld erstatning vil virke urimeligt tyngende for skadevolder. Denne regel er tænkt anvendt i tilfælde, hvor betaling af fuld erstatning vil pålægge skadevolderen en byrde, der ud fra sociale og humanitære hensyn virker uacceptabel. Efter dette led er det altså først og fremmest skadevolders økonomiske forhold, som bliver afgørende ved vurderingen af, om lempelse bør ske. De øvrige momenter, der er nævnt i bestemmelsen: skadens størrelse, ansvarsrets beskaffenhed, skadelidtes interesse og foreliggende forsikringer, har dog betydning ved vurderingen af, om den byrde, der lægges på skadevolder, er urimeligt tyngende. På grund af reglens karakter af en socialhumanitær »sikkerhedsventil« bør lempelse ikke være udelukket, selv om skadevolder har udvist grov uagtsomhed eller endog i særlige tilfælde handlet forsætligt. Findes der anledning til at anvende reglen, vil det normalt være naturligt at anvende den på den måde, at erstatningen ikke helt bortfalder, men nedsættes til et beløb, som ikke virker urimeligt tyngende. Andet led er en regel om, at ansvaret kan lempes, hvor

ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt. Denne regel kan altså anvendes, selv om erstatningsbyrden ikke er urimeligt tyngende for skadevolderen, hvis det dog forekommer urimeligt, at han skal betale erstatning eller fuld erstatning. Formuleringen »ganske særlige omstændigheder« understreger, at reglen kun er tænkt anvendt i sjældne undtagelsestilfælde.

Som et eksempel på tilfælde, hvor reglen kan tænkes anvendt, er i erstatningslovudvalgets betænkning II side 56 nævnt, at tabet ved personskade eller død bliver usædvanlig stort, fordi tilskadekomne eller afdøde havde ekstraordinært høje indtægter. Som følge af bestemmelsen i forslaget § 7, stk. 3, hvorefter der højst kan ydes erstatning på grundlag af en årsløn på 400.000 kr., bliver der imidlertid ikke behov for en særlig adgang til at se bort fra særlig høje indtægter ved erstatningsberegningen. Som eksempel på reglens anvendelse kan derimod nævnes tilfælde, hvor tilskadekomne eller efterladte trods den skete skade er stillet lige så godt økonomisk som før skaden, f. eks. på grund af udbetaling af forsikringer eller arv. Er skadevolderens ansvar dækket af en ansvarsforsikring, vil erstatningsbetalingen ikke være urimeligt tyngende, og lempelse af erstatningen efter bestemmelsen er udelukket.

Det er som nævnt i pkt. 3.2. i de almindelige bemærkninger hensigten, at lempelsesreglen først og fremmest skal have betydning for ansvar uden for kontrakt. Man bør således være tilbageholdende med gennem anvendelse af lempelsesreglen at gribe ind i parternes aftale. Dette gælder navnlig ved erstatningsansvar i anledning af, at medkontrahenten har forsømt at opfylde selve ydelsespligten. På den anden side bør det ikke være udelukket at lempe, f. eks. i tilfælde, hvor erstatningsbyrden er usædvanlig stor og tyngende set i forhold til det ansvarsgrundlag, som den misligholdende parts erstatningspligt hviler på.

Erstatningslovudvalget havde foreslået, at der ved vurderingen af, om ansvaret skulle lempes, skulle tages hensyn til foreliggende forsikringsmuligheder. Industrirådet har i sin udtalelse over betænkningen henstillet, at dette udtryk udgår af forslaget. Rådet nævner bl. a., at baggrunden herfor er, at det er muligt at tegne forsikring mod stort set enhver risiko, og at selve det forhold, at skadelidte ikke har tegnet forsikring ikke bør komme ham til skade, når der i øvrigt er en ansvarlig skadevolder. Justitsministeriet er enig med det af Industrirådet anførte, og som følge heraf er foreliggende forsikringsmuligheder ikke nævnt i forslaget.